

Slovo k povzbuzení na úterý 26. května 2020 ...
Biblická čtení: Sk 20,17-27; Ž 68; Jan 17,1-11a

Milé sestry, milí bratři,

ač dnes máme památku skutečně mimořádného, oblíbeného a velmi inspirativního světce, svatého Filipa Neriho, horlivého apoštola Říma v nelehké době duchovních i společenských turbulencí druhé poloviny 16. století, zaměříme opět svou pozornost na čtení první.

V sobotu a včera jsme se – skrze kontinuální četbu Skutků apoštolů – dostali do Efezu, hlavního města římské provincie Asia, jednoho z nejdůležitějších a nejvýznamnějších starověkých měst a obchodních center nejen Malé Asie ale i celého tehdejšího helénského světa. Jak jsme si již připomínali, apoštol Pavel sem poprvé přišel už na konci své druhé misijní cesty začátkem 50. let, když se vracel z Řecka. Tehdy zde poprvé zvěstoval evangelium, položil první základy budoucí křesťanské obci a mimo jiné zde zanechal své dva spolupracovníky, svaté křesťanské manžele Akvilu a Prisciu (Prisku). Právě o jejich pozeňnaném působení jsme četli v sobotu. To jsme ale již ocitli o několik let později oproti první Pavlově návštěvě, již v době jeho třetí misijní cesty v polovině 50. let. Následně apoštol sám znovu přišel do Efezu, dozalozil zde církevní obec, strávil delší čas a pozeňnaně působil. Jak mnoho mu efezská církevní obec přirostla k srdci, se odráží v řadě momentů: Nejen v tom, že zde působil zdaleka nejdelší dobu ze všech svých zastávek na své třetí misijní cestě, nejen že zde jako svého nástupce, biskupa zanechal jednoho ze svých úplně nejbližších spolupracovníků Timoteje, či že efezským křesťanům pak adresoval jeden ze svých nejkrásnějších novozákonních listů. Ale Pavlův mimořádný vztah k Efezanům se odráží i v krásné řeči, kterou slyšíme právě v dnešním biblickém úryvku.

„Loučení s Efezskými“ je jednou ze tří větších Pavlových řečí, které nám Skutky apoštolů uchovaly: První z nich bylo apoštolovo kázání v synagoze v Antiochii Pisidské (ve 13. kapitole Skutků), kázání, ve kterém se snažil svým židovským posluchačům ukázat, jak celý Starý Zákon připravuje na příchod Krista a teprve jím dochází svého skutečného plného smyslu. Druhou řečí byla Pavlova velebná řeč na aténském Areopagu (ze 17. kapitoly) o „úctě k neznámému bohu“, o tom, jak i celá antická vzdělanost a zbožnost nachází své naplnění v křesťanství. A třetí velkou řečí je právě ta dnešní.

Dostáváme se do doby, kdy Pavel z Efezu již před časem odešel. Mezitím hlásal evangelium v západní části Malé Asie a opět v Řecku, konkrétně opět v Makedonii a v Achaji. Nyní se vrací, představení z Efezu patrně doufají, že k nim Pavel opět přijde a zase aspoň nějakou dobu zůstane. Bohužel se tak nestane, Pavel pro ně jen pošle, aby za ním přišli do Milétu, starověkého přístavu (a jedné z kolébek staré řecké ještě předsokratické filozofie) nedaleko Efezu. Zde jim naopak sděluje, že už se s ním nevidí, a loučí se s nimi.

Jeho řeč však není jen pouhým rozloučením, které je i znamením všeho krásného lidského, co i ke vztahu apoštola a jím „zrozených“ křesťanů patřilo. Není dokonce ani jen pastýřským povzbuzením pro dobu trvalého odloučení a varování před budoucími protivenskými a nesnáze. Je i Pavlovým osobním vyznáním o jeho vlastním vztahu k Pánu Ježíšovi a vlastnímu apoštolskému poslání, kterým mimo jiné odůvodňuje i nutnost svého odchodu.

„Ale můj život nemá vůbec pro mě cenu, jen když dokončím svůj běh a úkol, který jsem přijal od Pána Ježíše: vydávat svědectví pro evangelium o Boží milosti“ jsou snad nejsilnější slova Pavlova dnešního vyznání. Slova, která souzní s řadou jeho dalších vyznání a formulací v jeho listech. Slova, která v sobě koncentrují celý apoštolův postoj k životu, určený vztahem k Pánu Ježíšovi: Apoštolův život je jeden jediný běh s Kristem za Kristem a ke Kristu a naplní tohoto života běhu je hlásat o Kristu, naplnění poslání, které od Pána Ježíše dostal, „svědectví evangelium o Boží milosti“.

Pro tento úkol, jak Pavel sám ve svých listech vícekrát vyznává, mu bylo dáno poznat Pána Ježíše, pro naplnění svého úkolu se vlastně vůbec narodil a pro jeho naplnění mu byl dán čas

života. Proto jen v naplnění tohoto úkolu spočívá i jeho životní štěstí, naplnění úkolu je cestou k věčné blaženosti.

To je ale něco mnohem větší než jen nějaká přirozená blaženost, životní spokojenost. Jde o víc než jen o to, o čem byli přesvědčeni už antičtí stoici, ostatně Pavlovi současníci: že jen tehdy, když člověk žije v souladu se svou přirozeností, s přirozeným zákonem, a naplní svůj konkrétní životní úkol, čehož obojího je schopen jen tehdy, když se co nejvíce naučí ovládat své vášně a jedinou jeho vášní se právě stane dobro přirozenosti a vlastní životní poslání, může být blažený, šťastný.

Jde o víc, protože Pavla uchvátil sám Kristus. On jako Boží Syn určuje, co je dobré a co zlé, on určil, co má být apoštoloým životním úkolem a posláním, on ho poslal hlásat evangelium ke všem národům, a tak svědčit o Boží milosti. Určil a v tom, co určil, i zůstal. Proto je v Pavlově veškerém apoštolování tajemně přítomen sám Kristus. Pavlovo naplnění životního poslání je naplněno Kristovou přítomností, je realizací jeho vztahu ke Kristu. Jeho vyznání tak opravdu není jen vyznáním nějaké přirozené blaženosti ze splněného dobrého úkolu, ale právě vyznáním Kristovy tajemné přítomnosti.

A to je velmi důležitý moment Pavlovy dnešní řeči, který by nás měl oslovit:

Zprvé v tom, že i každý z nás má od Pána Boha nějaký svůj životní úkol, pro který se narodil, pro jehož naplňování mu byl dán čas, možnosti a síly jeho života. Nejsou to jen velké celoživotní úkoly, jakými jsou volba stavu anebo životního povolání či manžela nebo manželky. Je to pochopitelně i celá řada menších úkolů a posláních, některých třeba jen na čas, nebo jen jako doprovodných úkolů k těm základním, až po obyčejné úkoly každodenní. Ty všechny, jsou-li skutečné a od Boha dané, jsou nějakým dobrem, tím pádem Kristovou přítomností a realizací našeho vztahu s ním. Proto jejich naplňování nás může a má naplnit radostí a vnitřním pokojem, štěstím. Ani v našem případě tak nejde jen o pouhé stoické štěstí, i v našem případě jde o přítomnost Kristovu, kterou navíc právě svými činy – dobrem – máme předávat dál. „Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil“ píše apoštol Pavel (možná ne náhodou zrovna) ve svém Listu Efezským.

A zadruhé nás dnešní Pavlova řeč může oslovit v tom, že nikdo z nás není bez svého Božího poslání. Dokud nás Bůh zachovává při životě, ví proč, tak tomu je u každého z nás. Naším křesťanským úkolem je najít a dennodenně hledat, co je zrovna naším úkolem, a s Boží pomocí se jej snažit naplnit, a tak dojít štěstí a štěstí plynoucí z dobra předávat i druhým. Štěstí pozemského a jednou především blaženosti věčné.

Samozřejmě, čím jsme starší, tím více je nám jasné, kolik jsme toho neučinili, kolik času v životě promarnili, kolik příležitostí k dobru nevyužili. Do tohoto tak často oprávněného a navýsost pravdivého pocitu vstupuje Boží odpuštění. Ovšem spojené s jistotou, že třeba i na zbytek života to má cenu se s Boží pomocí pokusit dokončit svůj běh a úkol, který jsme i my přijali od Pána Ježíše: „vydávat svědectví pro evangelium o Boží milosti“.

A toho je v každé době tolik potřeba, v nynější době – koronavirové či pokoronavirové – možná ještě víc. Vždyť se tak často v posledních dnech říká, jak by nás nastalá situace měla vést k určité vnitřní retrospekci, reflexi a revizi vlastních životních priorit. Kéž bychom tak učinili ve světle Pána Ježíše a s ním...